

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.005.04.2015

P/15/067

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań

T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01

lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/067 – finansowanie ulg na przejazdy komunikacją autobusową i kolejową.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	1. Mieczysław Zentel, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 95108 z 19 marca 2015 r. 2. Zbigniew Stasiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 95127 z 14 kwietnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Koninie Spółka Akcyjna, ul. Zakładowa 4, 62-510 Konin (Spółka).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Andrzejewski, Prezes Zarządu od 5 marca 2009 r. (dowód: akta kontroli str. 5-12)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność Spółki, w latach 2013-2014, w zakresie przestrzegania wymagań niezbędnych do uzyskania dopłat z tytułu stosowania ulg ustawowych, prowadzenia ewidencji sprzedaży biletów ulgowych, a także sporządzania wniosków o przekazanie ww. dopłat oraz ich rozliczania.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Spółka spełniała wymagania niezbędne do uzyskania dopłat do biletów ulgowych z tytułu stosowania ulg ustawowych. Przewozy pasażerskie prowadzono w oparciu o aktualną licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób oraz wymagane zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, wydane przez uprawnione organy na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym². Do sprzedaży biletów ulgowych stosowano kasy rejestrujące, dopuszczone do obrotu na podstawie decyzji Ministra Finansów oraz wykorzystywano programy komputerowe uwzględniające wszystkie kategorie ulg ustawowych, wymienione w art. 2 ust. 2-7, art. 4 ust. 1-3 i 5 oraz art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego³ (ustawa o uprawnieniach do ulg ustawowych). Dla każdej linii autobusowej sporządzono rozkład jazdy zawierający informacje oraz dane o których mowa w § 3 i § 4 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z 10 kwietnia 2012 r. w sprawie rozkładów jazdy⁴.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła przypadków nieterminowego przekazywania rozliczeń dopłat do biletów ulgowych do Urzędu Marszałkowskiego, co pozostawało jednak bez wpływu na wykorzystanie i rozliczanie dotacji.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 1414 ze zm.

³ Dz. U. z 2012 r., poz. 1138 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 451.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przestrzeganie przez przewoźników wymagań niezbędnych do uzyskania dopłat

1.1. Struktura organizacyjna Spółki i system kontroli

Opis stanu
faktycznego

Spółka powstała w wyniku przekształcenia Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej w Koninie, z dniem 7 października 2005 r. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 10.000 tys. zł i dzieli się na 1.000 tys. akcji imiennych o wartości nominalnej 10 zł każda. Od 7 czerwca 2011 r. właścicielem wszystkich akcji Spółki jest Miasto Konin.

Podstawowy zakres działalności Spółki stanowiły usługi przewozu osób, w tym głównie przewozy regularne, wykonywane na terenach powiatów: konińskiego, kolskiego, słupeckiego i tureckiego, a także przewozy dzieci i uczniów do szkół, wynajem autokarów turystycznych, usługi transportowe, naprawy pojazdów ciężarowych i autobusów, sprzedaż paliw i części zamiennych oraz organizowanie szkoleń dla kierowców.

(dowód: akta kontroli str. 5-21)

Spółka ustaliła zadania dla komórek organizacyjnych m.in. w zakresie: gospodarki biletowej i kontroli przewozów, opracowywania, uzgadniania i dokonywania zmian rozkładów jazdy, organizowania i nadzorowania kontroli rewizorskiej, przestrzegania terminów rozliczeń finansowych dopłat do biletów ulgowych z tytułu stosowania ulg ustawowych oraz sporządzania wniosków o ich wypłatę do Urzędu Marszałkowskiego.

(dowód: akta kontroli str. 23-41)

W Spółce utworzono odrębną komórkę organizacyjną, odpowiedzialną za prowadzenie kontroli wewnętrznej. W okresie objętym kontrolą ww. komórka, jak i instytucje zewnętrzne, nie podejmowały kontroli w zakresie prawidłowości sprzedaży biletów ulgowych oraz zasad ewidencjonowania tej sprzedaży.

(dowód: akta kontroli str. 38 i 80-82)

W Spółce funkcjonował system kontroli, w ramach którego sprawdzano m.in. posiadanie przez pasażerów wymaganych uprawnień do korzystania z ulg ustawowych. Wykonywanie kontroli powierzono kierowcom autobusów w zakresach czynności oraz firmie zewnętrznej (rewizorskiej), na podstawie umowy nr 27/21/2009 z 30 marca 2009 r. W latach 2013-2014 przeprowadzano ok. 3.300 kontroli (miesięcznie: od 85 w lipcu 2013 r. do 191 w lutym 2013 r.). Kontrole te nie wykazały nieprawidłowości w zakresie sprzedaży biletów ulgowych oraz posiadania przez pasażerów uprawnień do ich nabywania.

(dowód: akta kontroli str. 43-78)

1.2. Przestrzeganie wymagań niezbędnych do uzyskania dopłat

W okresie objętym kontrolą Spółka spełniała wymagania niezbędne do uzyskania dopłat do biletów ulgowych, określone w ustawie o uprawnieniach do przejazdów ulgowych, a w szczególności:

- posiadała wymagane zezwolenia na wykonywanie przewozów regularnych osób w krajowym transporcie drogowym,
- zawarła umowy z Województwem Wielkopolskim, w których określono tryb i zasady przekazywania dopłat z tytułu stosowania ulg ustawowych,
- stosowała kasy rejestrujące, umożliwiające określenie kwot dopłat do biletów ulgowych w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych.

Według stanu na dzień zawarcia umowy nr DT/IV/2/2013 z Województwem Wielkopolskim o przekazywanie dopłat z tytułu stosowania obowiązujących ulg ustawowych w przewozach pasażerskich w 2013 r. (10 stycznia 2013 r.), Spółka posiadała 223 ważne zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, wydane przez właściwe organy. W ciągu roku Spółka uzyskała 71 nowych zezwoleń, natomiast 83 zezwolenia straciły ważność, w związku z czym ich stan na koniec 2013 r. zmniejszył się do 211.

Według umowy nr DT/IV/2/2014 z Województwem Wielkopolskim z 10 stycznia 2014 r. o przekazywanie dopłat w 2014 r., Spółka posiadała 210 ważnych zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym. W ciągu roku Spółka uzyskała 154 nowe zezwolenia, natomiast 150 zezwoleń straciło ważność, w związku z czym ich stan na koniec 2014 r. wzrósł do 214.

Zmiany w zakresie liczby posiadanych zezwoleń zostały uwzględnione w umowach o przekazywanie dopłat w latach 2013 i 2014, poprzez zawarcie aneksów dotyczących aktualizacji „Wykazu zezwoleń, na podstawie których przewoźnik wykonywał regularne przewozy osób w krajowym transporcie drogowym stosując dopłaty do ulg ustawowych”, stanowiącego załącznik nr 2 do tych umów. Do umowy o przekazywanie dopłat w 2013 r. sporządzono cztery takie aneksy (z 8 marca, 24 kwietnia, 4 października i 19 listopada 2013 r.), a do umowy o przekazywanie dopłat w 2014 r. pięć (z 4 i 31 marca, 23 maja, 8 sierpnia i 5 listopada 2014 r.).

Zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym zostały sporządzone według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 8 czerwca 2004 r. w sprawie wzorów zezwoleń na wykonywanie krajowych i międzynarodowych przewozów drogowych osób oraz wypisów z zezwoleń⁵ oraz w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 6 marca 2014 r. w sprawie wzorów zezwoleń na wykonywanie krajowych i międzynarodowych przewozów drogowych osób oraz wypisów z zezwoleń⁶.

(dowód: akta kontroli str. 83-87, 90 i 281-371)

Spółka, zgodnie z art. 5 ust.1 ustawy o transporcie drogowym⁷, posiadała licencję nr 0045879 na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób, udzieloną przez Prezydenta Miasta Konina 30 kwietnia 2003 r., z terminem ważności do 28 kwietnia 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 88 i 89)

Na wyposażeniu Spółki znajdowały się 194 kasy rejestrujące, w tym 187 kas typu Emar 105 do sprzedaży biletów jednorazowych w autobusach oraz dwie kasy Emar Printo Bus i pięć kas Emar Duo Bus do sprzedaży biletów miesięcznych w wyznaczonych miejscach na terenie Konina, Koła i Słupcy. Dla każdej kasy rejestrującej, wyposażonej w program komputerowy uwzględniający wszystkie rodzaje ulg ustawowych, prowadzono książkę serwisową, zawierającą następujące dane:

- typ, numer fabryczny i numer unikatowy,
- nazwa producenta, sprzedawcy, serwisanta i użytkownika,
- numer decyzji Ministra Finansów o dopuszczeniu kasy do obrotu,
- numer ewidencyjny oraz pieczęć urzędu skarbowego,
- nazwisko osoby upoważnionej do świadczenia usług serwisu,

⁵ Dz. U. z 2004 r. Nr 144, poz. 1519 (uchylone z dniem 11 kwietnia 2014 r. na podstawie art. 1 pkt 17 i art. 6 ustawy z 5 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz ustawy o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2013 r., poz. 567 ze zm.).

⁶ Dz. U. z 2014 r., poz. 402.

⁷ W jego brzmieniu do dnia 14 sierpnia 2013 r.

- daty uruchomienia (wprowadzenia w tryb fiskalny), przeglądów okresowych i napraw,
- potwierdzenia całości plomb, zmiany sposobu użytkowania oraz wymiany pamięci fiskalnej.

W wyniku badania 20 wybranych losowo książek serwisowych kas rejestrujących ustalono, że posiadały one wymagane wpisy. W związku z wymianą pamięci fiskalnej w 15 kasach autobusowych typu Emar 105, uruchomionych w okresie od 26 marca 2003 r. do 17 lutego 2006 r., dokonano zmiany numeru unikatowego, zaakceptowanej przez Naczelnika Drugiego Wielkopolskiego Urzędu Skarbowego w Kaliszu.

(dowód: akta kontroli str. 90 i 91)

Na podstawie przeprowadzonych oględzin w pięciu wybranych autobusach oraz w punktach sprzedaży biletów na dworcu kolejowym w Koninie, a także w pawilonie handlowo-usługowym w Kole ustalono, co następuje:

- dowody rejestracyjne autobusów zawierały wpis potwierdzający ważność badań technicznych,
- kierowcy posiadali odpisy ważnej licencji na wykonywanie krajowego transportu drogowego i ważnego zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób z aktualnym rozkładem jazdy,
- Spółka podała do publicznej wiadomości cennik opłat, wraz z cenami biletów ulgowych i regulamin obsługi pasażerów, w formie wywieszek w autobusach oraz tablic informacyjnych w punktach sprzedaży biletów,
- kasom rejestrującym w autobusach i punktach sprzedaży biletów został nadany numer ewidencyjny przez naczelnika urzędu skarbowego,
- ceny biletów normalnych i ulgowych na dany kurs zostały ustalone zgodnie z cennikiem opłat podanym do publicznej wiadomości.

Z kas autobusowych wydrukowano dobowe raporty dopłat do biletów ulgowych w podziale na poszczególne kategorie ulg. Daty wymiany pamięci fiskalnej i akceptacji nowego numeru unikatowego kasy przez naczelnika urzędu skarbowego oraz wykonania ostatniego przeglądu okresowego zostały odnotowane w książkach serwisowych.

(dowód: akta kontroli str. 92-109)

Według stanu na koniec 2014 r. Spółka posiadała ważne rozkłady jazdy dla 214 linii komunikacyjnych obsługiwanych na podstawie zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, wydanych przez: Marszałka Województwa (66), Prezydenta Miasta Konina (58), starostów: Kolskiego, Konińskiego, Słupeckiego i Tureckiego (63), oraz wójtów (10) i burmistrzów (17).

Zbadane podczas oględzin rozkłady jazdy zostały sporządzone za pomocą programu komputerowego „Przewozy pasażerskie” w wersji 1.60l. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rozkładów jazdy, w ww. rozkładach jazdy określono w szczególności:

- nazwę i adres (nr telefonu) przewoźnika,
- numer i termin ważności zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym,
- nazwę i numer linii komunikacyjnej,
- numery oraz zastosowane oznaczenia i symbole kursów,
- przystanki autobusowe na danej linii,

- drogę przejazdu z uwzględnieniem: odległości pomiędzy przystankami, godziny odjazdu autobusu z przystanków, prędkości technicznej na całej linii i pomiędzy przystankami,
- liczbę pojazdów do obsługi dziennej linii,
- imię i nazwisko osoby zarządzającej transportem.

(dowód: akta kontroli str. 101-119 i 377-390)

Spółka nie posiadała własnego dworca autobusowego, natomiast korzystała z wynajętych pomieszczeń na stacjach kolejowych w Słupcy i Koninie oraz w pawilonie handlowo-usługowym w Kole, usytuowanym w miejscu dawnego dworca autobusowego. Zasady korzystania z tych pomieszczeń zostały uregulowane w umowach najmu zawartych odpowiednio z PKP SA Oddział Dworce Kolejowe w Warszawie oraz z Wielkopolskim Funduszem Hipotecznym Spółka Komandytowo-Akcyjna w Poznaniu. W ww. miejscach prowadzona była sprzedaż biletów miesięcznych przy pomocy siedmiu kas rejestrujących typu Emar Duo Bus (5) i Emar Printo Bus (2), z czego trzy kasy znajdowały się w Koninie, natomiast po dwie w Kole i Słupcy.

(dowód: akta kontroli str. 120-122)

W dniu 30 kwietnia 2015 r., w programie „Przewozy pasażerskie” zaewidencjonowanych było ok. 1750 przystanków autobusowych zlokalizowanych w większości w pasach drogowych dróg gminnych i powiatowych oraz w mniejszym stopniu przy drogach wojewódzkich i krajowych. Zasady korzystania z przystanków, w ramach prowadzonej przez Spółkę działalności przewozowej, zostały uzgodnione z zarządcami tych dróg.

(dowód: akta kontroli str. 123-141)

W okresie objętym kontrolą obowiązywały cenniki opłat za bilety (podane do publicznej wiadomości w miejscach sprzedaży biletów oraz w internecie) ustalone zarządzeniem nr 5/1/2012 Prezesa Zarządu Spółki z 4 września 2012 r. w sprawie ustalenia cen za przewóz osób w międzymiastowej komunikacji autobusowej, ze zmianami wynikającymi z zarządzeń:

- nr 8/1/2013 z 10 grudnia 2013 r. o wprowadzeniu z dniem 1 stycznia 2014 r. ulgi 33% na przejazdy środkami publicznego transportu autobusowego w komunikacji zwykłej, na podstawie imiennych biletów miesięcznych, dla nauczycieli przedszkoli i szkół oraz nauczycieli akademickich, zgodnie z ustawą z 11 października 2013 r. o zmianie ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego oraz ustawy Karta Nauczyciela⁸,
- nr 5/1/2014 z 15 maja 2014 r. o wprowadzeniu z dniem 18 maja 2014 r. ulgi 51% na przejazdy krajowe środkami publicznego transportu autobusowego w komunikacji zwykłej i przyspieszonej, na podstawie imiennych biletów jednorazowych dla kombatanów i innych osób uprawnionych, zgodnie z ustawą z 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw⁹.

Wprowadzona ww. zarządzeniem taryfa przewozu osób i bagażu w międzymiastowej komunikacji samochodowej zawiera cenniki opłat za bilety:

- jednorazowe, z uwzględnieniem ulg w wysokości: 37%, 49%, 51% (od 18.05.2014 r.), 78%, 93% i 95% oraz miesięczne, z uwzględnieniem ulg

⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 1421.

⁹ Dz. U. z 2014 r., poz. 496.

w wysokości: 33% (od 01.01.2014 r.), 37%, 49%, 51%, 78% i 93%, w komunikacji zwykłej,

- jednorazowe, z uwzględnieniem ulg w wysokości: 37%, 51%, 78% i 95% oraz miesięczne, z uwzględnieniem ulg w wysokości: 37%, 49%, 51% i 78%, w komunikacji przyspieszonej i pospiesznej,
- miesięczne dla kursów dalekobieżnych do Bydgoszczy, Łodzi, Płocka, Poznania, Torunia i Włocławka, z uwzględnieniem ulgi w wysokości 51%, w komunikacji zwykłej,
- miesięczne dla kursów dalekobieżnych do Torunia, Wrocławia i Zgorzelca, z uwzględnieniem ulgi w wysokości 51%, w komunikacji przyspieszonej,
- miesięczne sieciowe, z uwzględnieniem ulgi w wysokości 49%, w komunikacji zwykłej,
- okresowe (od 6 do 14 dni) w komunikacji zwykłej,
- jednorazowe na trasie Konin-Tuliszków-Turek-Tuliszków-Konin (obowiązywały do końca 2013 r.),
- jednorazowe na trasie Konin-Licheń-Konin,
- za bagaż i przewóz zwierząt.

W zarządzeniu o ustaleniu cen za przewóz osób podano, że warunkiem korzystania z określonej ulgi ustawowej przy zakupie biletu było posiadanie dokumentu poświadczającego nabyte w tym zakresie uprawnienia.

W latach 2013-2014 ceny biletów ustalone w taryfie przewozu osób i bagażu w międzymiastowej komunikacji samochodowej, stanowiącej załącznik do ww. zarządzenia, nie uległy zmianie.

Na podstawie ww. zarządzenia zostały wprowadzone ulgi handlowe o charakterze komercyjnym przy zakupie biletów jednorazowych w wysokości:

- 70% dla dzieci do lat 7 w komunikacji pospiesznej,
- 35% dla uczniów do ukończenia 24 lat i studentów do ukończenia 26 lat, w komunikacji przyspieszonej i pospiesznej do Katowic, Wrocławia i Zgorzelca na podstawie ważnej legitymacji szkolnej lub studenckiej,
- 30% dla uczniów do ukończenia 24 lat i studentów do ukończenia 26 lat, w komunikacji zwykłej do Bydgoszczy, Łodzi, Poznania i Torunia, na podstawie ważnej legitymacji szkolnej lub studenckiej,
- 20% dla seniorów powyżej 65 lat w komunikacji przyspieszonej i pospiesznej.

Wysokość ulg handlowych została ustalona zgodnie z art. 1b ust. 2 ustawy o uprawnieniach do przejazdów ulgowych, tzn. nie była równa stosowanym ulgom ustawowym, nie stanowiła ich wielokrotności, nie była także przez nie podzielna.

(dowód: akta kontroli str. 142-172)

Uwagi dotyczące
kontrolowanej
działalności

Zapisy obowiązującego regulaminu organizacyjnego¹⁰, w części dotyczącej funkcjonowania dworców autobusowych nr 1 w Koninie i nr 2 w Słupcy, nie były zgodne z aktualną strukturą organizacyjną Spółki, ponieważ wskazane dworce autobusowe zostały zlikwidowane.

(dowód: akta kontroli str. 23-41)

W wyjaśnieniach kierownik działu ogólnego podała, że regulamin organizacyjny Spółki zostanie zaktualizowany po zakończeniu prowadzonych obecnie prac związanych ze zmianą zakresu zadań należących do działu ds. obsługi komunikacji pasażerskiej.

(dowód: akta kontroli str. 42)

¹⁰ Przyjętego uchwałą Zarządu Spółki Nr 07/3/2009 z dnia 14 maja 2009 r.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹¹, mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Ewidencja sprzedaży biletów ulgowych

Opis stanu
faktycznego

Oprogramowanie kas umożliwiało określenie kwoty dopłat do przewozów na podstawie biletów ulgowych, w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych.

Na podstawie umów nr 46/97 z 30 września 1997 r. i nr 120/PP/2002 z 24 czerwca 2002 r., wspólnicy Informica s.c., udzielili Spółce licencji na korzystanie z programów komputerowych „Przewozy pasażerskie” i „Kasa konдукtorska”, przeznaczonych do obsługi przewozów pasażerskich w komunikacji autobusowej. W ramach ww. licencji Informica s.c. zobowiązała się do aktualizacji oprogramowania, uwzględniającej zmiany przepisów prawnych oraz potrzeb użytkownika (np. dodanie nowych funkcji), a także do usuwania powstałych błędów i usterek. Program „Przewozy pasażerskie” umożliwiał w szczególności:

- przygotowanie rozkładów jazdy autobusów,
- ustalanie linii, kursów i taryf opłat,
- sporządzanie minutowych rozkładów jazdy oraz tabliczek przystankowych,
- przygotowanie danych dla kas konдукtorskich typu Emar.

Program „Kasa konдукtorska” umożliwiał w szczególności:

- obsługę systemu sprzedaży biletów w kasach autobusowych (bilety jednorazowe) i kasach stacjonarnych (bilety miesięczne),
- określenie kwoty dopłat do biletów ulgowych, w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych oraz przygotowanie wniosku o wypłatę należnych dopłat do Urzędu Marszałkowskiego,
- rozliczenie wartościowe i weryfikację kompletności zarejestrowanej sprzedaży oraz przygotowanie zbiorczego zestawienia sprzedaży z uwzględnieniem VAT,
- rozliczenie gotówkowe kierowców oraz przygotowanie raportów i sprawozdań kasowych,
- przygotowanie rozliczeń z innymi przewoźnikami w przypadku prowadzenia sprzedaży biletów na kursy obce,
- eksport danych do systemu finansowo księgowego.

W użytkowanym przez Spółkę programie „Przewozy pasażerskie” w wersji 1.60! uwzględniono 24 ulgi ustawowe dla biletów jednorazowych i 9 ulg ustawowych dla biletów miesięcznych, nadawane automatycznie podczas drukowania biletów.

Zgodnie z art. 8a ust. 4 pkt 2 ustawy o uprawnieniach do przejazdów ulgowych, kasy do biletów jednorazowych i miesięcznych umożliwiały określenie kwoty dopłat do przewozów w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych.

(dowód: akta kontroli str. 173-185)

W toku kontroli zbadano, czy ujęte w ewidencji i we wnioskach do Urzędu Marszałkowskiego kwoty dopłat do przewozów za lata 2013 i 2014, z uwzględnieniem podziału na poszczególne kategorie ulg ustawowych, były zgodne z zestawieniami raportów kas rejestrujących.

W wyniku przeprowadzonego badania ustalono, że w miesiącach: marcu, czerwcu, wrześniu i grudniu 2013 r. i 2014 r., kwota dopłat z tytułu ulg ustawowych do sprzedanych 93.905 szt. biletów ulgowych wyniosła ogółem 4.442,0 tys. zł, z czego 4.437,6 tys. zł (99,9%) stanowiły dopłaty do 93.599 szt. biletów sprzedanych przez

¹¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Spółkę, a 4,4 tys. zł (0,1%) dopłaty do 306 szt. biletów sprzedanych przez PKS w Bydgoszczy (96) i Łodzi (10) oraz spółki Veolia i Arriva w Toruniu (200). Zgodnie z postanowieniami umów o przekazywanie dopłat w latach 2013 i 2014 Spółce przysługiwały dopłaty do biletów ulgowych sprzedanych przez inne podmioty na jej rzecz za pomocą kas rejestrujących, będących własnością tych podmiotów. Miesięczne zestawienia przekazane przez PKS w Bydgoszczy i Łodzi oraz spółki Veolia i Arriva w Toruniu zawierają oświadczenie o nieubieganiu się o dopłaty z budżetu, z tytułu sprzedanych biletów ulgowych na rzecz Spółki.

Kwoty dopłat ujęte w prowadzonej ewidencji oraz we wnioskach do Urzędu Marszałkowskiego o przekazanie dopłat z tytułu stosowania ulg ustawowych były zgodne z zestawieniami dopłat do biletów ulgowych wygenerowanymi przez program „Kasa konduktorska” (dla Spółki, PKS w Bydgoszczy spółka z o.o. i Arriva spółka z o.o. w Toruniu) i program „System obsługi dworca FEN” (dla PKS w Łodzi spółka z o.o. i Veolia Transport spółka z o.o. w Toruniu).

(dowód: akta kontroli str. 186-237)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Spółki w zbadanym obszarze.

3. Prawidłowość sporządzania wniosków o przekazanie dopłat i ich rozliczenie

Opis stanu
faktycznego

Rozliczenia miesięczne kosztów finansowania przejazdów na podstawie biletów ulgowych były przekazane do Urzędu Marszałkowskiego na ogół z zachowaniem terminów wynikających z zawartych umów. Dopłaty do biletów ulgowych zostały przebrane przez Urząd Marszałkowski na rachunek bankowy Spółki, w terminie określonym w umowie, tj. w ciągu 30 dni od 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczyło rozliczenie, za wyjątkiem listopada 2013 r., kiedy to część dopłaty (236,4 tys. zł) przebrano 28 stycznia 2014 r., tj. 8 dni po upływie wyznaczonego terminu. W okresie objętym kontrolą Spółka nie występowała do Marszałka Województwa z roszczeniem z tytułu niedotrzymania terminu przekazania dopłaty.

Zgodnie z postanowieniami umów o przekazywanie dopłat, Urząd Marszałkowski miał prawo do dokonywania weryfikacji wnioskowanej i wypłaconej kwoty dopłaty, ze szczególnym uwzględnieniem biletów ulgowych:

- z nieaktualną kategorią ulg ustawowych,
- dla funkcjonariuszy służb mundurowych nieposiadających wymaganych dokumentów,
- na przewozy wykonywane w oparciu o zezwolenie na przewóz regularny specjalny.

Wysokość zrealizowanych przez Urząd Marszałkowski dopłat do biletów ulgowych z tytułu ulg ustawowych za lata 2013 i 2014 wynikała z dostarczonych przez Spółkę rozliczeń miesięcznych i wynosiła odpowiednio 7.083,7 tys. zł i 6.434,3 tys. zł. W 2013 r. kwota dopłat do biletów ulgowych jednorazowych wyniosła 410,2 tys. zł oraz 6.673,5 tys. zł do biletów ulgowych miesięcznych (co stanowiło 94,2% otrzymanych dopłat), w tym dopłata do biletów miesięcznych z ulgą 49% wyniosła 6.180,1 tys. zł (87,2% otrzymanych dopłat). W 2014 r. kwota dopłat do biletów jednorazowych wyniosła 410,1 tys. zł oraz 6.024,2 tys. zł do biletów ulgowych miesięcznych (co stanowiło 93,6% otrzymanych dopłat), w tym dopłata do biletów miesięcznych z ulgą 49% wyniosła 5.657,7 tys. zł (87,9% otrzymanych dopłat).

Spółka dokonała również ostatecznego rozliczenia dopłat za lata 2013 i 2014 i rozliczenia te, zgodnie z zawartymi umowami, dostarczyła do Urzędu Marszałkowskiego.

(dowód: akta kontroli str. 238-278, 281-288 i 325-332)

W okresie objętym kontrolą Spółka wykonywała przewozy dzieci i uczniów do szkół w ośmiu gminach, tj.: Brudzew, Chodów, Dąbie, Kawęczyn, Osiek Mały, Przedecz, Ślesin i Tuliszków, w ramach przewozów regularnych, na podstawie imiennych biletów miesięcznych z ulgą ustawową 49%, wynikającą z art. 5 ust. 1 ustawy o uprawnieniach do przejazdów ulgowych. Zasady wykonywania ww. przewozów określały umowy z poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego (j.s.t.) zawarte w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

W czasie kontroli (15 kwietnia 2015 r.) Spółka obsługiwała 24 linie komunikacyjne, na których były wykonywane przewozy dzieci i uczniów do szkół w gminach: Chodów (7), Kawęczyn (3), Osiek Mały (3), Przedecz (1), Ślesin (6) i Tuliszków (4). Dla ww. linii komunikacyjnych zostały sporządzone rozkłady jazdy spełniające wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie rozkładów jazdy. Zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym na ww. liniach komunikacyjnych zostały wydane przez Marszałka Województwa (1), Starostę Kolskiego (6) oraz właściwych terytorialnie wójtów i burmistrzów (17), przed podpisaniem umów z j.s.t.

(dowód: akta kontroli str. 393-395)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Miesięczne rozliczenie kosztów finansowania przejazdów na podstawie biletów ulgowych za grudzień 2014 r. oraz ostateczne rozliczenia dopłat za lata 2013 i 2014 zostały przekazane do Urzędu Marszałkowskiego z przekroczeniem terminów ustalonych w umowach o przekazywanie dopłat. Opóźnienie wyniosło w dwóch przypadkach po 3 dni, a w jednym 49 dni.

(dowód: akta kontroli str. 254, 267 i 268)

W wyjaśnieniach Prezes Zarządu podał, że terminy przekazania ww. rozliczeń dopłat do Urzędu Marszałkowskiego nie zostały dotrzymane z powodu przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str. 376)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Wniosek

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹², wnosi o zapewnienie terminowego przekazywania rozliczeń dopłat do biletów ulgowych do Urzędu Marszałkowskiego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

¹² Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia **15** maja 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Mieczysław Zentel
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis